

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
іноземної та слов'янської філології
_____ А. М. Коваленко
(підпис)
«28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Стилістика»

Галузь знань **01 Освіта**

Спеціальність **014 Середня освіта (Мова і література (німецька))**

Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Німецька та англійська мови)**

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання **німецька**

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«28» серпня 2020 р.

Голова _____
Семенов О.М., д.пед.н., професор

Суми - 2020

Розробники: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології СумДПУ ім.А.С.Макаренка Христенко О.С.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри
Школяренко В.І., доктор філологічних наук, професор

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	бакалавр	обов'язкова
		Рік підготовки – 4-й
Семестр		
7-й		
Лекції		
14 год.		
Практичні, семінарські		
16 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота		
58 год.		
Консультації		
2 год.		
Вид контролю: екзамен		
Загальна кількість годин – 90		

1. Мета вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Стилістика» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми у циклі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної (німецької) мови.

Програма спрямована на забезпечення базових знань, формування базових навичок і розвиток вмінь, компетентностей у галузі освіти; підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних учителів німецької мови та зарубіжної літератури, здатних вирішувати типові професійні завдання щодо організації й здійснення навчально-виховного процесу іноземних мов та зарубіжної літератури, володіють професійно вагомими якостями особистості вчителя.

Навчальна дисципліна «Стилістика» передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема ґрунтовну мовознавчу підготовку студента, розуміння мови як системи та як динамічної структури, усвідомлення природи і закономірностей її функціонування, особливостей і динаміки процесів, що проходять у мові, мови як результату низки змін, обумовлених власне мовними чинниками, закладеними у природі самої мови, і також позамовними факторами.

Метою навчальної дисципліни «Стилістика» є забезпечити студентів умінням визначати стилістичні особливості різних типів текстів на основі аналізу лінгвістичних засобів різних рівнів мови; знаннями системи стилістичних ресурсів мови, стилістичних норм; здатністю здійснювати стилістичний аналіз конкретного мовного матеріалу та мовних явищ різних рівнів.

Курс «Стилістика» спрямований на формування у студентів інтегральної компетентності та набору загальних фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності передбачають:

ЗК-2 Здатність використовувати набуті знання й розуміння предметності та професійної області.

ЗК-3 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію рідною та іноземною мовою, мати навички адаптації та роботи в команді.

ЗК-4 Здатність застосовувати досягнення інформаційних та комунікаційних технологій у вирішенні своїх професійних та життєвих завдань.

ЗК-6 Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів професійної етики.

ЗК-10 Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки й соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.

Фахові компетентності передбачають:

ФК-3 Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

ФК-4 Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, у галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях.

ФК-5 Здатність самостійно опанувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики.

ФК-6 Здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань із фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства.

ФК-7 Здатність володіти системою лінгвістичних знань, що включає в себе знання основних явищ на всіх рівнях мови і її функціональних різновидів.

ФК-10 Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці.

Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Стилістика» є наявність інтегрованих знань, навичок та вмінь отриманих під час вивчення дисциплін професійної підготовки «Теоретична граматика», «Теоретична фонетика»,

«Лексикологія», «Історія мови», «Практика усного та писемного мовлення» у результаті вивчення яких студенти реалізують здатність здійснювати аналіз мовних одиниць із урахуванням граматичних, семантико-синтаксичних і комунікативних ознак.

Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

ЗНАННЯ	ПРЗ-4. Здатність продемонструвати знання та розуміння сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземної мови та світової літератури, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті. ПРЗ-5. Здатність пояснити специфіку перебігу	Продемонструвати достатній рівень знань щодо: 1) основних понять стилістики, розуміння місця стилістики в системі лінгвістичних дисциплін; 2) основних фонетичних та графічних засобів стилістики; 3) шляхів застосування морфологічних категорій для створення стилістичного ефекту в текстах різних
--------	---	--

	<p>літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризованні літературних епох, художніх напрямів, течій, жанрів, стилів, інтерпретація художніх творів класики й сучасності.</p>	<p>типів; 4)типів стилістичного значення; засад стилістичної класифікації лексичного складу німецької мови; класифікації лексичного складу сучасної німецької мови, характеристик основних стилістичних класів слів; 5)шляхів утворення особливостей і принципи класифікації виразних засобів та стилістичних прийомів синтаксису; 5)загальних характеристик та принципів поняття <i>стиль мови</i>, класифікації стилістичних засобів семасіології; знання підходів до класифікації і диференційних ознак функціональних стилів; визначення жанру і типу тексту, індивідуального стилю тексту</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ-1. Уміння оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності</p> <p>ПРУ-5. Здатність застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначення його жанрово-стильової своєрідності, місце в літературному процесі.</p> <p>ПРУ-6. Здатність використання гуманістичного потенціалу іноземної мови та світової літератури для формування</p>	<p>Вміти на достатньому рівні: 1)пояснювати та оперувати основними поняттями лінгвостилістики; 2)аналізувати зв'язок стилістики з іншими дисциплінами та її роль в навчанні англійської мови в школі; 3)пояснювати моделі сегментації тексту; 4)визначати випадки алітерації, асонансу, звукопису, рими та аналізувати їх роль у тексті; 5)визначати основні типи стилістичного значення слова;</p>

	<p>духовного світу юного покоління України.</p>	<p>б).розкривати критерії класифікації словникового складу; 7).визначати стилістичні функції слів різних класів в текстах різних жанрів; 8).співвідносити виразні засоби синтаксису, що базуються на різних принципах утворення, з синтаксичними та стилістичними прийомами; 9).аналізувати тексти різних жанрів з точки зору їх синтаксичної будови та стилістичних особливостей; 10).пояснювати основні випадки функціонування виразних засобів; 11).застосовувати знання в галузі стилістичної диференціації сучасної німецької мови при читання та аналізі текстів різних жанрів; 12).виявляти в тексті різні композиційно-мовленнєві форми та аналізувати їх роль в конкретних текстових фрагментах; 13).здійснювати комплексний стилістичний аналіз фрагментів художнього тексту; 14).вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання в межах курсу кваліфікацію.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК-1. Володіння комунікативною компетентністю з української та іноземної мов, здатність удосконалювати й підвищуват</p>	<p>Ефективно використовувати засвоєну теоретико-методологічну базу у виступах, обговореннях,</p>

	<p>власний компетентнісний рівень.</p> <p>ПРК-2. Володіння основами професійної культури, здатність створювати, редагувати й перекладати тексти професійного змісту державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРК-3.Здатність забезпечити діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та світової літератури, створення умов для міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРА-3. Здатність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.</p>	<p>дискусіях з проблемних питань інтерпретації стилістичних одиниць.</p> <p>Набути достатнього рівня володіння основами професійної культури, здатності створювати та редагувати німецькомовні тексти на основі знання лінгвістичної системи німецької мови, аналізу текстів різноманітного жанрового напрямку.</p> <p>Продемонструвати достатній рівень здатності використовувати знання основних стилістичних виразних засобів та прийомів, що належать до різних мовних рівнів та притаманні різним функціональним стилям задля успішного діалогу культур.</p>
--	---	---

Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.
В	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці

C	Недостатньо повне засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці. засвоєння матеріалу
D	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.
E	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання
F	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки.
FX	Не володіє навчальним матеріалом

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях (поточний контроль)

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Студент у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, вільно послуговується науковою термінологією, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору.
4 бали	Студент добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки

3 бали	Студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Викладення матеріалу не в повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом без аргументації своїх висновків, без наведення своїх прикладів
2 бали	Студент достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Значна кількість помилок.
1 бал	Студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання письмових тестів (поточний контроль).

Передбачено шість поточних письмових робіт у формі тесту (кожне оцінюється 4 балами), одне письмове підсумкове тестування (максимум 6 балів)

Оцінювання проміжного контролю, тобто поточних письмових тестів на практичних заняттях здійснюється за шкалою від «0» до «4». За кожне правильно вирішене тестове завдання студент пропорційно отримує кількість балів (в залежності від кількості завдань у тесті). Максимальна кількість балів за всю поточну тестову роботу – 4 бали.

Підсумковий тест (що проводиться на передостанньому занятті) оцінюється у 6 балів за тією ж шкалою.

Критерії оцінювання самостійної роботи (поточний контроль)

Самостійна робота передбачає виконання блоків самостійних практичних завдань (елементи лінгвостилістичного аналізу тексту), а також лінгвостилістичний аналіз англomовного текстового фрагменту літературного твору.

Виконання одного блоку самостійних практичних завдань (оцінюється за 5-бальною шкалою), і на основі середнього арифметичного (кількість блоків 7) здійснюється виведення остаточної оцінки за самостійну роботу.

Оцінювання самостійних практичних завдань

5 балів Завдання повністю виконані без будь-яких помилок.

4 бали Завдання повністю виконані але з незначними помилками.

3 бали Завдання виконані не повністю і з помилками.

2 бали Завдання виконані не повністю і зі значними помилками.

1 бал Завдання майже не виконане, окремі пункти завдання виконані, але з суттєвими помилками

0 балів Завдання не виконане

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю (екзамен)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
21-25	A	відмінно	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення проблем та якісне виконання практичного завдання.
16-20	B	добре	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем та не зовсім якісне виконання практичного завдання.
11-15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем, виконання практичного завдання з окремими незначними помилками.
6-10	D	задовільно	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним виконанням практичного завдання.
1-5	E		Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка містить певні помилки, втім, відзначається відсутністю логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним і неповним виконанням практичного завдання.
0	FX	незадовільно	Оцінка виставляється за неправильну, неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу, за неякісне виконання практичного завдання, неповну відповідь,

			відсутність міцних знань з питань курсу, за неякісне виконання практичного завдання.
--	--	--	---

Розподіл балів для екзамену

Поточний контроль							Разом	Сума	Підсум ковий (екз.)	Зага льна сума
Розділ 1										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	70	75	25	100
Поточний контроль										
9	10	10	10	10	10	11				
Контроль самостійної роботи							5			
5										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби діагностики результатів навчання

У відповідності з ОПП при оцінювання результатів навчання з дисципліни «Стилістика» застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження з освітньої програми шляхом поточного контролю та підсумкового контролю (усний екзамен).

Програма навчальної дисципліни

Інформаційний зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Стилістика як наука. Основні поняття.

Стилістика як лінгвістична дисципліна. Її об'єкт, предмет та основні завдання дослідження. Стилістика в системі лінгвістичних дисциплін. Поняття стилю, типи стилів (індивідуальний, функціональний, стиль типів текстів), історія розвитку стилістики, актуальні проблеми стилістики.

Тема 2. Фоно- і графостилістика.

Фоностилістика та основні стилістичні прийоми. Стилістична значимість фонетичних явищ і категорій. Звуконаслідування. Алітерація. Асонанс. Ритм, Рима. Взаємодія звучання та графіки. Графон як відхилення від графічного стандарту/орфографічної норми. Особливості шрифту. Графічна образність.

Тема 3. Лексична стилістика.

Значення слова як мовний феномен. Стилістична диференціація лексики. Стилістичне значення слова. Види стилістичного значення. Слова, що мають лексико-стилістичну парадигму. Слова, що не мають лексико-стилістичної парадигми. Поетизми, архаїзми, варваризми та іноземні слова, стилістичні неологізми, історизми, екзотизми, запозичення, терміни і фахова лексика. Стилістичні функції розмовної лексики: розмовні слова, загальний сленг, спеціальний сленг, діалектизми, вульгаризми. Стилістичні функції фразеології.

Тема 4. Стилістична морфологія.

Стилістичні аспекти морфології. Стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Словотвір із точки зору стилістики. Можливості стилістичної виразності іменників. Стилістичні можливості категорії числа і відмінку. Стилістичні можливості прикметників, числівників, займенників. Стилістичні можливості прислівників і часток. Стилістичні можливості вживання дієслів.

Тема 5. Синтаксична стилістика. Синтаксичні виразні засоби.

Поняття про виразні засоби та стилістичні прийоми на синтаксичному рівні. Обсяг речення. Порядок слів в реченні і його стилістичний потенціал.

Скорочення елементів структури речень (еліпсис, апосіопеза, називні речення, асиндетон). Засоби, що ґрунтуються на повторі деяких елементів структури речень (звичайне повторення, обрамлення, анадиплозис, синтаксична тавтологія, полісиндетон, емпатична побудова, вставні конструкції). Стилiстичні прийоми синтаксису: прийоми, засновані на взаємодії синтаксичних конструкцій декількох контактних пропозицій або речень (паралельних конструкцій, хіазмус, анафори, епіфори). Прийоми, що засновані на взаємодії типів і форм зв'язків між пропозиціями та реченнями (парцеляція або смислове відокремлення, сурядність замість підрядності, підрядність замість сурядності). Комуникативні типи речень.

Тема 6. Потенціал лексичного значення і емотивність як предмет стилістичної семасіології

Емотивне і логічне значення. Первинне і контекстуальне значення (метафора, метонімія, іронія, контекстуальні типи іронії). Відмінності між метафорою і метонімією. Типи метафори і метонімії. Взаємодія логічного і номінального значення: Антономазія. Епітет.

Засоби образності. Порівняння.

Тема 7. Макростилістика і стилістика тексту.

Основні категорії тексту та композиція тексту. Перспективація. Типи мовлення у прозі. Стилiстика функціональних стилів: проблеми, визначення, класифікація. Функціональні стилі сучасної німецької мови.

Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		лекції	практичні	консультації	самостійна
Тема 1. Стилїстика як наука. Основні поняття	11	2	2		7
Тема 2. Фоно- і графостилїстика	11	2	2		7
Тема 3. Лексична стилїстика	13	2	2		9
Тема 4. Стилїстична морфологія	10	2	2		6
Тема 5. Синтаксична стилїстика	15	2	2		11
Тема 6. Потенціал лексичного значення і емотивність як предмет стилїстичної семасіології	16	2	2		12
Тема 7. Макростилїстика і стилїстика тексту	14	2	4	2	6
Усього	90	14	16	2	58

Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилїстика як наука. Основні поняття	2
2	Фоно- і графостилїстика	2
3	Лексична стилїстика	2
4	Стилїстична морфологія	2
5	Синтаксична стилїстика	2
6	Комбінація та переніс значення як предмет стилїстичної семасіології	2
7	Макростилїстика і стилїстика тексту	2
Усього		14

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилістика як наука. Основні поняття стилістики. Актуальні питання і завдання дисципліни	2
2	Фоно- і графостилістика	2
3	Лексична стилістика	2
4	Стилістична морфологія	2
5	Синтаксична стилістика	2
6	Стилістична семасіологія	2
7	Макростилістика і стилістика тексту. Лінгвостилістичний аналіз тексту	4
Усього		16

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилістика як наука. Основні поняття, історія розвитку – стилістика і риторика, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження	7
2	Фоно- і графостилістика	7
3	Лексична стилістика	9
4	Стилістична морфологія	6
5	Синтаксична стилістика	11
6	Потенціал лексичного значення і емотивність як предмет стилістичної семасіології	12
7	Макростилістика і стилістика тексту. Стилістичний аналіз типів тексту	6
Усього		58

Рекомендована література

Основна:

1. Hoffmann, Michael. Stil und Text. -Tübingen: Narr, 2017. -267S.
2. Sanders , Willy. Das neue Stilwörterbuch- Darmstadt: WGB, 2007. -265S.
3. Сушко-Бездєнежних М.Г. Stilistik des Deutschen. -Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011-120 с.

Додаткова:

1. Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. -Вінниця: Нова книга, 2006. -240с.